

Čas přípravy
30 minut

Čas realizace
2–3 hodiny

Prostor
klubovna/příroda

Roční období
jaro–podzim

Počet účastníků
libovolný

Věková kategorie
3.–5. třída/9–11 let

OBROVSKÝ VESMÍR

Obecný cíl: Rozvoj těchto kompetencí: k učení, sociální a personální.

Konkrétní cíl: Pojmenuje planety sluneční soustavy, pozoruje denní i noční oblohu.

Motivace: Vesmír je obrovský. Nepočítatelně planet a planetek, hvězd a hvězdiček. Naše Země je součástí sluneční soustavy.

Potřeby: Lístky s názvy jednotlivých planet, baterky – děti, zavírací špendlíky, obrázky známých souhvězdí (viditelných v daném období), hvězdičky ze žlutého papíru – nebo plastové hvězdičky, základní lékárničku.

K tomuto metodickému listu není k dispozici žádný pracovní list.

Provedení: Vedoucí pozve děti na dobrodružnou večerní výpravu. „Půjdeme se podívat, co se děje v přírodě v době, kdy my se ukládáme do postýlek.“ Aktivitu zahájíme v místnosti. Vedoucí začne s dětmi rozhovorem: „Co vidíte, když se podíváte ve dne na oblohu? Co vidíte v noci?“ Apod. Vedoucí vede děti k pochopení rozdílu mezi denní a noční oblohou, rozdílu pojmu hvězda a souhvězdí. Ve druhé části si zahráme na vesmír. Děti si vylosují lístky s názvy jednotlivých planet (Merkur, Venuše...) a připevní si je na hrudník. Připomeneme si, že středem je Slunce (obrovská hvězda). Do středu umístíme rozsvícenou baterku (Slunce). Úkolem dětí je postavit se od Slunce v takovém pořadí, v jakém jsou planety. Připomeneme, že každá z planet koluje kolem Slunce jinou rychlostí, ale dodržuje svou dráhu, planety se nesrazí. Některé z planet se navíc ještě otáčejí kolem své osy. „Ve vesmíru je všechno v neustálém pohybu. Jste teď planetou, vydejte se na svou vesmírnou cestu.“ Máme-li více dětí, mohou být například Měsícem, hvězdami apod. Při plnění tohoto úkolu sledujeme také chování dětí vůči sobě. Pak se vypravíme na pozorování do přírody. Vedoucí požádá děti, aby své baterky nepoužívaly a zůstaly v tichosti. „Pokud chceme, aby k nám příroda mluvila, musíme být zticha.“ Předem děti upozorní na některé zvuky, které jsou běžné – šumění listů, praskání větviček... Děti bázlivé nebo naopak neklidné je dobré mít vždy „na očích“. Cestou můžeme sledovat zvuky zvířat – především ptáci, žáby; projevy foukání větru, tekoucí vody... Je dobré si naplánovat trasu tak, abychom došli na vyvýšené místo, odkud je dobrý rozhled. Pokud jsme v blízkosti obce, můžeme odtud pozorovat rozsvícené domy, zapadající slunce apod. Zopakujeme si znalost světových stran. „Kde zapadá slunce? Kam byste se tedy vydali směrem na východ? Kde je sever?“ apod. V průběhu rozhovoru vedoucího s dětmi, rozmístí instruktoři v prostoru vystřihané nebo plastové hvězdičky. Zahráme si na hvězdáře. Vedoucí děti seznámí s úkolem. „Hvězdář pozoruje oblohu a každý by chtěl najít svou hvězdu, kterou ještě nikdo neobjevil. Vy se teď stáváte hvězdáři! Pokuste se najít co nejvíce hvězdiček, které obloha nasypala na zem.“ Předem si domluvíme signál, kterým bude hra ukončena a seznámíme s ním děti. Všechny děti si po ukončení hry své hvězdičky ponechají na památku, můžeme vyhlásit nejúspěšnější hvězdáře. Po setmění, kdy se na obloze objeví první hvězdy, se všichni shromáždí kolem vedoucího. Instruktoři si děti rozdělí do skupinek, každá skupinka dostane obrázky několika známých souhvězdí, které si nejprve prohlédne (baterka) a pak se pokusí najít je na obloze. Instruktoři si s dětmi povídají. „Znáte nějaká další souhvězdí? Víte, kde je Severka? Proč se tak jmenuje?..“ Po ukončení této aktivity se opět všichni seskupí kolem vedoucího a společně pošleme pozdrav ke hvězdám. „Protože možná někde vysoko právě letí letadlo a v něm jsou také děti... Protože se možná právě některá hvězdička ve velikém vesmíru posunula apod. pošleme jim svůj pozdrav.“ Pak vedoucí vyzve všechny přítomné, aby zvedli ruce s rozsvícenou baterkou a zamávali „do vesmíru“. Uložené hvězdičky si mohou děti uložit ke svým pokladům do kufříku.

Tato aktivita přibližuje Ideály Pionýra: Poznání, Přátelství a Příroda. Aktivitou lze navázat na akci Pionýrská stezka.

Přístup k dětem se specifickými vzdělávacími potřebami:

Dětem s LMP (lehké mentální postižení) je nutné vysvětlovat děje pomalu a velmi jednoduše. Mnoho věcí si nedovedou představit. Nedopusťte, aby při nepochopení sklídily od ostatních dětí posměch. Činnost nad mapou souhvězdí je třeba zkrátit na dobu nezbytně nutnou, neboť děti s ADHD by ztratily zájem. Raději volíme praktickou ukázkou na večerním nebi.

Moje poznámky:

Pozor na:

Místo srazu a ukončení akce plánujte s rozmyslem – přehledné místo. Je nutné, aby si rodiče dítě po ukončení akce vyzvedli na dohodnutém místě (pokud aktivitu neplánujeme na víkendovém pobytu), případně můžete rodiče pozvat s sebou. Podle podmínek je možné aktivitu rozšířit o návštěvu hvězdárny nebo rukodělné činnosti – skládání hvězdné mapy např. z plastových víček od PET lahví apod.

Moje poznámky: